GAZETA TRANSILVANIEI

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 flor., pe şése lunĭ 6 flor., pe trei lunĭ 3 flor.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 264 — Luni, Marţi 1 (13) Decemvre. — 1887.

Braşovŭ, 30 Noemvre 1887.

Tăcerea ce a observat'e până acuma pressa ruséscă a fostŭ mai întêiu întreruptă de ḑiarulŭ „Novoie Vremia“, cace îşĭ ia inspiraţiunile din cercurile guvernamentale rusescĭ.

„Novoie Vremia“ salută cu cuvinte simpatice hotărîrea luată de consiliulŭ de rĕsboiu din Viena, ca sĕ nu se trimétă trupe austro-ungare spre întărire în Galiţia. Ḑiarulŭ rusescŭ laudă pe archiducele Albrecht, care cu autoritatea lui a delăturatŭ pericolulŭ ca monarchia habsburgică sĕ fiă adusă prin diverşii politicĭ de aḑĭ într'o grea situaţiune, şi esprimă speranţa, că acum vorŭ amuţi faimele băbescĭ despre aceea, că conflictulŭ între Austro-Ungaria şi Rusia este inevitabilŭ.

In órecare contraḑicere cu acestŭ limbagiu este ceea ce scrise de curêndŭ „Kreuzzeitung“ din Berlinŭ asupra situaţiunei politice. Acéstă fóiă dă mai ântâiu espresiune temerei, că Ţarulŭ va fi împinsŭ de partida slavă, ce doresce rĕsboiulŭ, mai departe decâtŭ voiesce elŭ. Partida resboinică ruséscă are de cugetŭ ca faţă cu alianţa triplă sĕ ocupe Germania celŭ puţinŭ prin aceea, că va îndemna pe Francia sĕ concentreze la graniţă o armată tare de observaţiune. Ura cea mai mare a Rusiei se îndréptă însĕ în contra Austriei, ḑice „Gazeta Crucii“, apoi adauge: „nu credemŭ nicĭ noi că Rusia voiesce sĕ pro cédă agresivŭ contra Austriei, ci ea are deocamdată numai scopulŭ de a ţiné în încordare militară şi financiară pe Austria prin cele 165,000 de trupe, ce stau la graniţa Galiţiei ostice şi carĭ încetŭ, încetŭ vorŭ fi înmulţite de trei orĭ pe atâta“. Fóia berlinesă crede însĕ că Rusia va puté sĕ devină încă mai curêndŭ insolventă ca Austria.

Altŭ ḑiarŭ din Berlinŭ „Post“ observă, că înainte de luna lui Februarie anulŭ viitorŭ cu greu va puté isbucni rĕsboiulŭ eventulŭ. Nicĭ aceea n'o admite, că acestŭ rĕsboiu va întrece pe tóte cele premergĕtóre în ceea ce privesce sĕlbătăcimea, estinderea şi stricăciunile lui, din contră e de părere că elŭ va întrece pe celelalte în nisuinţa de a fi purtatŭ în modŭ umanŭ. Câtŭ pentru urmările sale concede fóia berlinesă, că vorŭ fi fără părechiă în istoriă.

Unŭ limbagiu mai rĕsboinicŭ şi mai puţinŭ simpaticŭ faţă cu atitudinea Austriei pórtă şi unŭ articulŭ inspiratŭ alŭ „Gazetei de Colonia“. Alianţa germano-austriacă, ḑice acéstă gazetă, nu se póte înţelege aşa ca Germania singură sĕ pórte sarcinele apĕrărei. Nu într'o sfiélă timidă, ci într'o politică decisă pentru apĕrare ar trebuì sĕ 'şĭ caute mântuirea opiniunea publică a Austro-Ungariei, esclamă „Kölnische Zeitung“ şi apoi adauge: „Faţă cu disproporţiunea numĕrului trupelorŭ dela graniţă ar fi o uşurinţă criminală, décă guvernulŭ austriacŭ nu ar voì sĕ repareze ceea ce a negligeatŭ, fără amânare şi fără slăbiciune prin întărirea trupelorŭ în Galiţia şi prin estinderea lucrărilorŭ de apĕrare la fortăreţe.

De o parte dér vedemŭ, că una din foile russe felicită pe Austriacĭ pentru decisiunea de-a nu înmulţi trupele în Galiţia, de altă parte unŭ ḑiarŭ de frunte germanŭ le imputá sfială timidă şi slăbiciune, pentru că nu'şĭ întărescŭ oştirea şi fortăreţele la graniţa austro-rusésca.

Este în adevĕrŭ grea situaţiunea cercurilorŭ conducĕtóre din Viena în faţa acestorŭ curente şi este de lipsă mare precauţiune şi multŭ tactŭ de a afla modulŭ celŭ mai potrivitŭ spre a asigura monarchia în contra ori cărei eventualităţĭ neaşteptate.

In aceste momente critice comite unŭ mare netactŭ acea parte a pressei austriace, care nu este mulţămită cu regimulŭ actualŭ din Austria, décă se încércă — cum face de curêndŭ „N. fr. Presse“ — a esploata situaţiunea în interesulŭ partidei germane din oposiţiune.

A voì sĕ pună la îndoiélă patriotismulŭ Slavilorŭ din Austria, citândŭ nisce fapte şi aserţiunĭ din sînulŭ Slavilorŭ dalmatinĭ şi alŭ Cehilorŭ, este o metoda la care numai ḑiare tendenţióse ca „N. fr. Presse“ se pricepŭ. In adevĕrŭ propunerea ce a facut'o unŭ deputatŭ croatŭ în dieta din Zara, ca sĕ se întroducă limba rusésca în scólele reale din Dalmaţia ca studiu obligatŭ nu stă în nicĭ o legătură cu concentrările de trupe rusescĭ, toemai aşa precum n'are de a face nimicŭ cu ele aserţiunea lui Gregr în dieta din Praga, că „décă guvernulŭ prin ordonanţele lui Gautsch a voitŭ sĕ sguduie lealitatea de până acum a Cehilorŭ, şĭ-a ajunsŭ scopulŭ“ ş. c. l.

Fóia vienesă ar face mai bine sĕ nu se jóce cu foculŭ. Orĭ dóră Germanii prusofilĭ din Austria au de cugetŭ tocmai sĕ aprindă acestŭ focŭ? Numai atâta ar mai trebuì!

Din camera României.

In şedinţa dela 27 Noemvre a camerei deputaţilorŭ d-lŭ *N. Ionescu*, profitândŭ de desbaterile asupra rĕspunsului la mesagiulŭ tronului, cu care s'au deschisŭ corpurile legiuitóre, rugă pe ministrulŭ de esterne sĕ dea desluşirĭ, că ce atitudine va lua România în casulŭ isbucnirei unui rĕsboiu între puterile cele marĭ şi cum crede d-sa că se póte asigura neutralitatea României?

Ministrulŭ de esterne d-lŭ *Ferechide* ḑice că nu póte rĕspunde la întrebarea ce i se face, căcĭ a precisa acum atitudinea României ar fi o declaraţiune de rĕsboiu puterei contra căreia s'ar declara acum România. Atâta póte spune că, contrarŭ scirilorŭ dáte de ḑiarele străine, *România n'a făcutŭ nicĭ o alianţă ofensivă orĭ defensivă cu nicĭ o putere.*

Acéstă declaraţiune a fostŭ primită cu aplause.

Atentatulŭ în contra lui Ferry.

Sâmbătă după améḑŭ s'a comisŭ unŭ atentatŭ în contra lui Jules Ferry. Pe la órele $3^1/_2$ unŭ individŭ cu numele Aubertin s'a adresatŭ către servitorulŭ ce sta afară în coridorulŭ camerei, rugându-lŭ sĕ chiame afară pe domnii Ferry şi Goblet, cu carĭ voesce sĕ vorbéscă. Goblet n'a eşitŭ în sala de conversaţiă, dér Ferry s'a dusŭ sĕ véḑă cine îlŭ chiamă. Câtŭ l'a zăritŭ Aubertin în coridorŭ a scosŭ unŭ revolverŭ şi a trasŭ trei focurĭ asupra lui Ferry. Mai mulţĭ amicĭ ai acestuia săriră şi-lŭ ţinură de braţe sĕ nu cadă, căcĭ două dintre glónţe îlŭ loviră în peptŭ. Atentatorulŭ a fostŭ prinsŭ şi dusŭ la cvertură. Elŭ spuse că-lŭ chiamă Berkheim, că e din Metz şi că face parte dintr'o conjuraţiă de alte 20 persóne. La întrebarea décă este colaboratorŭ la „Intransigeant“ a rĕspunsŭ negativŭ. Vorbindŭ apoi de Ferry nu voia sĕ crédă că nu e mortŭ şi esclamă: „décă turbézā unŭ câne, trebue sĕ'lŭ împuscĭ, şi Ferry nu e mai multŭ vrednicŭ decâtŭ unŭ câne turbatŭ“.

Atentatorulŭ trimise o cartă a academicului Hervé lui Jules Ferry, ér pe cartă scrise: „Am sĕ-ţĭ facŭ o importantă împărtăşire — Aubertin“. Ferry eşindŭ afară, a primitŭ dela elŭ o altă scrisóre şi pe când voia sĕ o cetéscă atentatorulŭ a slobozitŭ focurile asupră-i. Cu Aubertin mai era unŭ amicŭ alŭ lui, care ţinea unŭ revolverŭ, dér acesta a fugitŭ după ce a auḑitŭ puşcăturile.

Atentatorulŭ se ḑice că a strigatŭ între altele: „Trăiască Rusia! Sunt unŭ Lotaringianŭ şi mĭ-am făcutŭ datoria!“ Elŭ ḑise că este directorŭ la o fabrică în care se prepară gémurĭ de ferestri zugrăvite. Inaintea comisiunei a declaratŭ că'lŭ chiamă Berkheim şi este din Raubach, lângă Metz.

Se asigură că ranele, ce le-a primitŭ Ferry, nu suntŭ periculóse. Glónţele n'au intratŭ în peptŭ, ci au atinsŭ numai pielea şi unulŭ a ruptŭ şi puţină carne, dér n'a întratŭ în corpŭ. La atentatorulŭ Aubertin s'a aflatŭ unŭ biletŭ din care se vede că numele lui s'a trasŭ la sorţĭ şi că elŭ a fostŭ destinatŭ sĕ sĕvêrşéscă atentatulŭ.

Este de notatŭ, că pe când a fostŭ atacatŭ Ferry de atentatorŭ, şedinţa era terminată şi deputaţii carĭ rĕmaseră îndĕrĕtŭ conversau liniştitŭ în culoare. Iritaţiunea acestora după comiterea atentatului fù mare. Deputaţii din partida moderată acusă pe ḑiarele intransigente, că ele au aţiţatŭ mereu opiniunea publică în contra luĭ Ferry şi a moderaţilorŭ şi că prin acésta se dă nascere unorŭ asemenĭ fapte violente.

Unulŭ dintre deputaţii moderaţĭ, ce erau presenţĭ, sĕ fi strigatŭ chiar în marea sa iritaţiune: „Acésta a făcut'o Rochefort cu ómenii dela Lanterne“ In urma acésta s'au redicatŭ deputaţii radicalĭ contra lui şi s'a încinsŭ o cértă grozavă între ambele grupe.

Se mai crede şi vorbesce, că atentatorulŭ Aubertin şĭ-a perdutŭ minţile.

SCIRILE ḐILEI.

In numĕrulŭ de Sâmbătă s'a anunţatŭ în fóia nóstră, după „Preotulŭ românŭ“ din Gherla, că *fundaţiunea Şiuluţiană* a cumpăratŭ domeniulŭ dela Ernutŭ, cu 120,000 fl. Acéstă scire nu este esactă. Aflămŭ acum din isvorŭ sigurŭ, că domeniulŭ, care s'a cumpăratŭ de către numita fundaţiune, este la *Vidrasĕu*, a fostŭ proprietatea baronesei Szentkereszti şi s'a cumpăratŭ cu 125,000 fl. Domeniulŭ dela Ernutŭ s'a cumpăratŭ mai de multŭ de romano-catolicĭ şi preţulŭ de cumpĕrare a fostŭ multŭ mai mare.

—x—

Din *Gilău* se scrie, că unŭ bĕtrânŭ sdravĕnŭ şi în deplină putere de viéţă, cu numele *Mihailŭ Vidreanu*, intră în ḑilele acestea în cancelaria pretorială de acolo în causa unui procesŭ bagatelŭ. La întrebarea că de câţĭ anĭ e, bĕtrânulŭ rĕspunse cu sânge rece, că e de *107 anĭ*. Nimenea nu voia sĕ i crédă bĕtrânului, până când, informându-se mai cu deamĕruntulŭ, aflară, că în adevĕr aşa e; el este născut în o comună de pe Someşul rece, nu departe de Gilău. Altmintrea se ḑice că în acestŭ ţinutŭ muntosŭ nu e raritate a vedé ómenĭ de câte 100 de anĭ.

—x—

Societatea Literară »*Petru Maiorŭ*« a junimei române din Budapeşta serbéză la 17 Decemvre a. c. n. a *25-a aniversare* dela fondarea sa prin o şedinţă festivă-literară ce se va ţiné cu acelŭ prilegiu în restauraţiunea Szikszay et. l. Inceputulŭ la 7 óre séra. Programa este următórea: 1) Cuvêntŭ ocasionalŭ rostitŭ de presidentulŭ societăţii Drd. Vasilie Fodorŭ. 2) Fericirea din mormêntŭ, poesiă de C. Sârob. Declamatorŭ Drd. Demetriu Florescu. 3) Filosofulŭ Kant, disertaţie de Vasile Bologa stud. phil. 4) Grui Sângerŭ legendă de Vasile Alexandri, declamatorŭ: Drd. George Dobrinŭ. 5) Inchiderea solemnă prin presidentulŭ societăţii.

—x—

Precum suntemŭ informaţĭ din isvorŭ sigurŭ, în cursulŭ acestei ernĭ *corpulŭ oficerescŭ* din garnisóna de aci va da *trei petrecerĭ* cu invitărĭ şi adecă una în séra de Anulŭ nou, apoi în luna Ianuarie şi Februarie câte una. Invitările se vorŭ face la timpulŭ sĕu.

—x—

Societatea filarmonică din Braşovŭ va da sub direcţiunea directorului ei de musică *A. Brandner* Mercurĭ în 14 Decemvre st. n. 1887 unŭ *concertŭ* în sala hotelului Nr. 1., cu următórea programă: *Wagner Richard*: preludiu la Lohengrin (orchestra). *Godard Benjamin*: Concerto romantique (opus 35) pentru violină cu acompaniare de orchestră (d. măestru de concertŭ Max Krause.) *Beethoven*: Symphonia Nr. 3 Es-dur (Eroica) Orchestră. (Opus 55) a) Allegro con brio, b) Marcia funebre. Adagio assai. c) Scherzo Allegro vivace. d) Finale Alegro molto. Inceputulŭ la 8 óre — finitulŭ la $9^3/_4$.

—x—

„Curierulŭ Balasanŭ« din Iaşĭ află că în America suntŭ condamnaţĭ la spênḑurare 16 Evrei, pentru că au furatŭ nisce manteluri dintr'o fabrică din New-York şi au făcutŭ unŭ omorŭ în timpulŭ prădăciunei. Intre acei 16 Evrei se află şi unulŭ din Iaşĭ, cu numele de Haim Şmil, croitorŭ, care a statŭ în sdrada de josŭ. Mai află că s'a trimisŭ soţia sa din Iaşĭ cu 5 copii ai lui, că póte aceştia îlŭ vorŭ scăpa de osânda, ce i s'a datŭ.

Din Bihorŭ.

Onorate D-le Redactorŭ! Când unŭ bărbatŭ luminatŭ, care cu ochiulŭ sêu agerŭ pĕtrunde în viitorulŭ naţiunei sale, care cunósce puterea şi slăbiciunile ei, lipsele, nĕcasurile şi periculele de carĭ e amenintatŭ némulŭ sêu, care în viéţa sa altă n'a făcutŭ, decâtŭ ḑi şi nópte a nisuitŭ a-şĭ deştepta naţiunea şi a-i arăta calea cea bună ducétóre la scopŭ; când unŭ astfelŭ de bărbatŭ învăpăiatŭ pentru limbă şi naţiune ne părăsesce atuncĭ negreşitŭ trebue sĕ ne cuprindă pe toţĭ e adêncă durere şi faptele trecutului, trebue sĕ ne gândimŭ cu ingrijire la viitorŭ.

Decedatulŭ Iacobŭ Mureşianŭ, veteranulŭ luptătorŭ şi dascălŭ alŭ naţiunei românescĭ, dintre toţĭ anteluptătorii noştri, dóră mai bine a cunoscutŭ lipsele şi nĕcazurile nóstre şi mai bine ne sciù instrui în lecuirea durerilorŭ de carĭ suferimŭ. Neavêndŭ noi altŭ terenŭ, căcĭ putemŭ ḑice, aḑĭ mai tóte căile ni suntŭ închise, rĕposatulŭ nencetatŭ ne sfătuia mai alesŭ la înfiinţarea de reuniunĭ, carĭ singure ne potŭ salva şi consolida: elŭ cu sfatulŭ şi péna sa puternică, cu unŭ tactŭ propriu lui, ne încuragia şi îmbărbăta la înfiinţarea de asociaţiunĭ, purceḑêndŭ de susŭ dela elita naţiunei, ne povĕţuia şi pe cei dela sate a face acésta arătându-ne căile şi mijlócele prin carĭ putemŭ ajunge la acea ţintă.

Multŭ a contribuitŭ cu sfatulŭ sĕu la înfiinţarea éstorfelŭ de reuniunĭ, a cărora róde le şi gustămŭ astăḑĭ; s'au înfiinţatŭ reuniunĭ şi în părţile nóstre Ungurene, carĭ însĕ durere! deşi unele ca Associaţiunea din Aradŭ şi Associaţiunea scólei de fete din Oradea mare dispunŭ de frumóse mijlóce bănescĭ, totuşĭ dormŭ unŭ somnŭ greu; ér reuniunea Femeilorŭ Române din Aradŭ, deşi fórte tênĕră, deja e desbinată în vederĭ.

Óre Associaţiunea din Aradŭ nu s'ar puté împărţi după esemplulŭ „Associaţiunei Transilvane“ în sub-despărţăminte? Câte fructe marĭ şi frumóse aducŭ acele sub-despărţăminte ale Associaţiunei Transilvane pentru poporŭ! In sine orice întrunire românéscă are mare înriurinţă asupra sătenilorŭ noştri; dér când amŭ avé o reuniune de cercŭ, la care măcarŭ odată în anŭ sĕ se pótă întruni cărturarĭ şi poporŭ, unde acesta ar avé ocasiune a se cunósce pre sine, ar vedé lucru românescŭ şi ar auḑi dulcea sa limbă vorbindu-se curatŭ şi nu aşa rĕu după cum o vorbescŭ ei astăḑĭ!

Apoi n'ar trebui sĕ ne lipséscă reuniunile nicĭ la sate, instituirea de corurĭ vocale în legătură cu bibliotece, érna prelegerĭ ţinute poporului în scólă prin preoţĭ şi învĕţătorĭ, instruirea diferitelorŭ măestrii folositóre peste érnă, ca economulŭ sĕ nu mistuiéscă numai ce a câştigatŭ peste véră, ér de altă parte prin acésta sĕ aibă o deprindere în locŭ de a se da beţiei după cum se întêmplă astăḑĭ: tóte acestea arŭ servi spre consolidarea naţiunei, ér poporulŭ ar avé ocasiune a-şĭ cunósce adevĕraţii sĕi binevoitorĭ şi a se preţui pe sine mai multŭ.

In părţile nóstre de unŭ timpŭ încóce poporulŭ, durere, s'a dedatŭ pentru fiece nimicurĭ a se pêri la judecătoriă, merge la advocaţii ungurĭ, cărora pentr'unŭ sfatŭ şi învĕţătură de multe erĭ vicléna, mai alesŭ contra popii şi dascălului, nu-i pasă că le dau 3—5 fl. Ţinta adversarilorŭ noştri este de a umplé de neîncredere poporulŭ faţă cu binevoitorii lui, ca apoi mai uşorŭ sĕ-şĭ ajungă scopulŭ maghiarisării despre care éu toţii viséză. In ochii lorŭ preotulŭ şi învĕţătorulŭ românescŭ suntŭ ghimpĭ, carĭ facŭ zarvă şi conspiră în ţéră.

Diregĕtorii, carĭ toţĭ suntŭ ungurĭ, când vinŭ în comună în vre-o afacere suntŭ limbă dulce, solgăbirĕulŭ însuşĭ strînge mâna numai cu câţĭ póte şi scie de ce, In vre-o judecată în care bietulŭ ţĕranŭ e judecatŭ de-lŭ dóre sufletulŭ, se cam necăjesce dér tace, apoi tóte le uită; adese-orĭ înzadarŭ preotulŭ de pe amvonŭ şi cu alte ocasiunĭ vorbesce contra datinei rele a poporului de a alerga după sfatŭ pe la strĕinĭ, cei mai mulţĭ nu-lŭ ascultă ci se vaeră că plătescŭ prea multŭ popii, şi că dascălulŭ lorŭ e prea îmbuibatŭ în bine; înzadarŭ aceştia le arată pericululŭ materialŭ şi moralŭ ce-i aştéptă din prietenia cu notarulŭ şi solgăbirĕulŭ ungurŭ, înzadarŭ le vorbescŭ contra cutărui orĭ cutărui advocatŭ străinŭ la care alérgă şi care în societăţĭ nu se feresce a'şĭ da pe faţă duşmănia în contra Românilorŭ; înzadarŭ, ḑicŭ, le spui de astea, căcĭ cei mai mulţĭ totŭ mergŭ la străinĭ şi-lŭ hrănescŭ.

Pentru evitarea ăstorŭ pericule, carĭ adese-orĭ isvorescŭ din nepăsarea celorŭ mai mulţĭ preoţĭ şi învĕţătorĭ şi din disgustarea unora, ér cei mai mulţĭ nu voescŭ a vedé primejdia ce ne ameninţă, ci 'şĭ caută numai de afacerile lorŭ private, pentru evitarea acestorŭ pericule este o imperiósă necesitate d'a ne forma o nouă generaţiune, ér pe bĕtrânĭ, carĭ în vremĭ de grele nevoi totŭ îşĭ tragŭ de sémă a'i lumina prin bune exemple şi învĕţăturĭ, şi mai alesŭ a nisuĭ sĕ ne câştigămŭ unŭ terenŭ mai largă în viéţa bisericéscă şi şcolară.

Destăinuindu-vĕ în liniaminte generale marile necasurĭ şi pericule în carĭ ne aflămŭ împinşĭ de adversarĭ, în a cărorŭ mânĭ sĕ află puterea póte şi din indolinţa nóstră împinşĭ, căcĭ îşĭ facŭ risŭ de preoţii noştri, carĭ totodată îi linguşescŭ când au lipsă de ei, şi, promiţêndu-vĕ de mai înainte a vĕ împărtăşi tóte cele ce se vorŭ întêmpla în viaţa nóstră naţională de aicĭ, nu potŭ retăcé celŭ mai nou evenimentŭ întêmplatŭ la noi.

Anume reposândŭ romanofagulŭ notarŭ din Beiuşŭ Benedek, sĕ făcŭ mare sfară 'n ţĕră cine sĕ-i urmeze în postulŭ celŭ grasŭ? Cine altulŭ decâtŭ fratele d-lui fiszolgăbirĕu, notarulŭ din Ginta, Beliczay? Nicĭ vorbă sĕ aibă măcarŭ curagiu unŭ Românŭ d'a recurge, deşi Românii vorŭ fi în majoritate faţă cu Ungro jidanii în comitetulŭ comunalŭ totuşĭ nicĭ măcarŭ bocotanulŭ Erdeli, (nepotŭ alŭ fostului Episcopŭ Erdeli din Oradea), orĭ deputatulŭ Vegşeu, orĭ alţii n'au cutezatŭ contra voiei d-lui fisolgăbirĕu a-i încuragia sĕ recurgă şi sĕ alégă ca notarŭ vr'unŭ Românŭ. Astfelŭ numitulŭ notarŭ fù alesŭ cu aclamaţiune.

Prin mergerea notarului Beliczay din Ginta la Beiuşŭ, deşi loculŭ centralŭ Ginta e comună maghiară, însĕ celelalte 3 comune aparţinĕtóre notariatului fiindŭ românescĭ şi locuitorii acestora declarase că le trebue notarŭ care scie bine românesce, adecă Românŭ, asceptamŭ cu siguritate alegerea unui Românŭ. Ce sĕ veḑĭ însĕ, acela dela care tótă lumea ascepta cu acéstă ocasiune îndreptare, Iosifŭ Pinţa, preotŭ în Suplacŭ, vr'o 10 anĭ fostŭ administratorŭ protopopescŭ, care după însăşĭ declaraţia sa cu ocasiunea alegerilorŭ dietale a lucratŭ pe sub mână totdéuna contra candidaţilorŭ naţionalĭ, contra d-lui dr. Georgiu Popa, refer. scolarŭ în Aradŭ, de două orĭ, asemenea contra d-lui adv. Emericŭ B. Stănescu de 2 orĭ, ér acum la alegerile din êstŭ anŭ, deşi numai cu vorbă bună l'au fostŭ recercatŭ adversarii, a votatŭ dinpreună cu 4 votisanţĭ ce suntŭ în Suplacŭ pentru guvernamentalulŭ Markovits. Dómne feresce sĕ fi rĕmasŭ pasivŭ! înzadarŭ însĕ tóte aşteptările bărbaţilorŭ de bine românĭ. D. Pinţa a lucratŭ aşa că cei doi orĭ trei Românĭ câţĭ au concuratŭ, vĕḑêndŭ uneltirile acestui domnŭ, încă înainte de alegere ş'orŭ retrasŭ actele, ér când d-lŭ fiszolgăbirĕu Pálinkásy Imre vesti alegĕtorilorŭ numele celorŭ candidaţĭ, aceştia strigară: nu ne trebuescŭ, ci ne trebue unulŭ care scie românesce. La acestea d-lŭ Pinţa strigă: „tăceţĭ mĕi! acela nĭ-a fi notarăşŭ pre care l'a vrea Măria Sa, luminatulŭ. pré măritulŭ domnŭ fisolgăbirĕu“. La aceste cuvinte nĕcăjiţĭ ómenii erupseră în batjocurĭ, ba şi Ungurii Gintanĭ strigară: »ce felŭ de popă e acela, care nu ţine cu poporulŭ sĕu! Mulţămită ven Consistorŭ arădanŭ, că nu pe d-lŭ Pinţa l'a numitŭ protopopŭ alŭ Belului, după cum D-sa aştepta.

Bihorénulŭ.

Sinodulŭ tractului protopopescŭ gr. cat. alŭ Dergei.

Din comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, Noemvre 1887.

Domnule Redactorŭ! Cu bucuriă viu a vĕ relata despre sinodulŭ protopopescŭ gr. cat. alŭ Dergei, care s'a ţinutŭ în 22 Noemvre a. c. în comuna Chechişŭ. O ḑi de sĕrbătóre a fostŭ acésta pentru preoţimea din acestŭ tractŭ. Deşi acestŭ tractŭ e fórte întinsŭ, toţĭ preoţii au alergatŭ, tinerĭ şi bĕtrânĭ, ca sĕ se sfătuéscă că ce e de făcutŭ? Şi cum trebue apĕrate biserica şi scóla în aceste timpurĭ vitrege în care trăimŭ sub actualulŭ regimŭ.

In 22 Noemvre diminéţa, după ce s'a celebratŭ serviţiulŭ divinŭ de bravulŭ şi zelosulŭ protopopŭ alŭ tractului Dergei, Ioanŭ Haţeganŭ, ca pontificante, cu mai mulţĭ preoţĭ, prin o vorbire însufleţitóre şi bine nimerită i-a bineventatŭ pe preoţii din tractŭ pentru presentarea lorŭ în aşa numĕrŭ frumosŭ şi îi rógă ca sĕ'i dea sprijinŭ la desbaterea obiectelorŭ momentóse pentru care s'au adunatŭ, şi cu o salutare de: *„bine aţĭ venitŭ fraţilorŭ“* dechiară şedinţa deschisă.

Intre obiectele ce s'au pertractatŭ mai interesante au fostŭ: cum s'ar puté estirpa din poporŭ concubinatulŭ şi patima spre beţiă, carĭ viţii, cu durere trebue sĕ o mărturisimŭ, aşa de tare s'au lăţitŭ între poporŭ. După o lungă desbatere se decide: sĕ se reînprospeteze decisiunea sinodului Archidiecesanŭ din 1869, ca concubinarii renitenţĭ sĕ fiă lipsiţĭ de sepultura (înmormêntarea) solemnă şi alte sacramentalii, afară de botezŭ, şi încâtŭ va fi cu putinţă, sĕ se cerce şi oficiele civile. Mai încolo binemeritatulŭ protopopŭ Ioanŭ Haţeganŭ cetesce ordinaţiunea Escelenţei Sale Dr. Ioanŭ Vancea cu datulŭ 23 Iulie Nr. 2202 cu respectŭ la tacsa şedulelorŭ (biletelorŭ) de cununiă în viitorŭ, care statoresce, pe lângă celelalte, sĕ se ia dela fiecare căsătoritŭ tacsă de 15 cr. pentru înfiinţându-lŭ fondŭ scolasticŭ tractualŭ. Sinodulŭ primesce cu bucuriă acéstă ordinaţiune a Escelenţei Sale, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ acestŭ fondŭ scolasticŭ tractualŭ deja a fostŭ înfiinţatŭ prin zelosulŭ protopopŭ şi cu inima română, Ioanŭ Haţeganŭ.

Este cunoscutŭ că acestŭ protopopŭ bravŭ câtŭ de multŭ se intereséză de sórtea poporului lui'şĭ încredinţatŭ şi vĕḑêndu-şĭ câteva scóle din tractŭ ameninţate de scólele de statŭ, ce suntŭ ridicate în spinarea scólelorŭ celorŭ confesionale, şi-a propusŭ încă acuma 2—3 anĭ sĕ înfiinţeze unŭ fondŭ scolasticŭ tractualŭ, ca cu timpulŭ, din interesele acelui fondŭ, sĕ se ajute scóle şi scolarii dela scólele confesionale, unde aceste (scóle)

FOILETONŬ.

Dicţionarŭ poporalŭ.

(Cuvinte românescĭ din jurulŭ Năsĕudului, de poporŭ grăite şi totŭ pentru poporŭ alcătuite)

adunate de dascălulŭ Iuliu Bugnariu.

(Urmare.)

199. *Pleténcă*=pĕrulŭ care'lŭ punŭ muierile în coḑĭ, ca sĕ fiă mai lungĭ şi mai gróse.
— Taie-ţĭ, frate, o pleténcă
Şi-'ţĭ fă frânghii la găleţĭ,
Că altulŭ nu mĕ mai veḑĭ!
200. *Vravŭ*=ovĕsulŭ orĭ grâulŭ âmblătitŭ şi strînsŭ la olaltă într'o grămadă.
201. *Felezuescŭ*=strîngŭ spicele şi paiele, carĭ se mai află prin grăunţele âmblătite. — Lucrulŭ acesta se sĕvêrşesce cu o greblă scurtă, dér mare la colţĭ, care se numeşce „greblă de arie“.
202. *Cocârstate*=plăcinte.
203. *Dârdăiescŭ,* dârdăire=a ţi-se scutura dinţii în gură — de frigŭ.
204. *Fălceriŭ*=medicŭ, doftorŭ de fălcĭ, de dinţĭ, dentistŭ.
205. *Hâşcală*=óie bĕtrână şi rea.
206. *Ţolincă*=ţolŭ rĕu şi subţire, făcutŭ mai multŭ din materialŭ de cânepă.
207. *Ţundră*=haină rea, veche şi sfêrticată.
208. *Poclaşŭ*=podulŭ de-asupra tinḑii.]
209. *Bogău*=avutŭ, bocotanŭ, bocşanŭ.
210. *Brihanŭ*=fóle, pântece. Acesta are unŭ brihanŭ câtŭ unŭ solgăbirĕu.
211. *Ţircotire*=a mulge d. e. o vacă cu vêrfulŭ degeteiorŭ.
212. *Burcaşŭ*, burcă=ţiganŭ de cei rĕi, carĭ ḑiua pe la améḑŭ te tócă între ochĭ.
213. *Mărădicŭ*=némŭ; erede, rĕmăşiţă. Mărădicŭ rĕu, adecă némŭ rĕu, bunŭ pe plută de ciucăi.
214. *Tarantute*=unelte orĭ chiar şi haine.
215. *Ţiclă*=piscŭ, cucuiu.
216. *Bondrânjescŭ*=a lucra ceva rĕu. De aici subst. »bondrânjală“=lucru de clacă.
217. *Bĕsnă*=basmŭ; poveste. — Dute'n băsnă, adecă: în poveste; sĕ fi de poveste, de rîsŭ la lume.
218. *Moşdrógă*=omŭ leneşŭ şi strîmbŭ, care d'abia se clăteşce dintr'unŭ locŭ într'altulŭ.
219. *Smidă*=lemne picate unulŭ preste altulŭ; locŭ burenosŭ.
220. *Grohotŭ*=smidă, orĭ smnidă.
221. *Taraboiŭ*=larmă, sgomotŭ; cioroborŭ.
222. *Alcamŭ* plur. alcamurĭ=ponturĭ; figurĭ. Acesta-i omŭ cu multe alcamurĭ, adecă: cu multe ponturĭ.
223. *Sorbuşcă*=zamă acră orĭ dulce îngroşată cu puţină făină.
224. *Ionohŭ*=céţă, negură.
225. *Năcăjală*=năcazŭ, neplăcere; greutate.
Dragă mĭ-a fostŭ lumea mie,
Dintr'a mea copilărie,
Nicĭ acum nu mi-i urîtă,
Da-i cu năcăjală multă.
226 *Nedeie*=partea cea gólă şi mai înaltă a unui munte. Prin părţile Ardélului din spre România înţelegŭ sub »nedeie“ balurile, orĭ maialulŭ.
227. *Raftă*=hotărîtŭ.
228. *Jiganŭ*, giganŭ=plinŭ de viéţă.
229. *Poganŭ*=gróznicŭ, arţăgosŭ, omŭ cu capulŭ amână
230. *Cricŭ*=sumanŭ scurtŭ şi strâmtŭ.
231 *Şubă*=căputŭ (rocŭ) scurtŭ de postavŭ.
231. *Mnijire*=licurire; sclipire. Ii mnijĕscŭ ochii de somnŭ.
232. *Joludă*=înflătură, ce numai d'abia se cunósce.
233. *Duşcă*=înghiţitură. A storsŭ o glajă de vinarsŭ dintr'o duşcă, adecă: dintr'o înghiţitură.
234. *Gângavŭ*=morbosŭ (la limbă mai alesŭ).
235. *Căndrăluescŭ*=se céră, se sfădescŭ; se împungŭ cu vorba.
236. *Ingrecatŭ*=îngreunatŭ, împovoratŭ. Femeiă îngrecată: tărósă, gravidă, în starea darului.

suntŭ periclitate de scólele de statŭ. In propusulŭ lui a fostŭ sprijinitŭ de preoţii şi învĕţătorii tractului, oferindu-se preoţii a conferi fiesce care câte 1 fl. v. a. pe anŭ, ĕră învĕţătorii câte 50 cr. Abia s'a înfiinţatŭ acestŭ fondŭ de 2—3 anĭ şi astădĭ dispune de unŭ capitalŭ de 215 fl. v. a., ceea ce Escelenţa Sa cu bucuriă a luatŭ spre sciinţă.

Deşi acestŭ capitalŭ e fórte modestŭ, totuşĭ cu bucuriă mărturisimŭ, că şi până acuma şi-a arătatŭ fructele sale binefăcĕtóre, procurându-se din o parte din interesele lui cărţĭ la scolarii miserĭ din Chiachi-Gârbău şi Panticeu. Décă ne vomŭ aduce aminte, că cu câtă furiă au năvălitŭ contrarii noştri asupra scólelorŭ confesionale din Chiachi-Gârbău şi Panticeu, prin înfiinţarea scólelorŭ de statŭ în amintitele comune, silindu-i pe părinţĭ a şi înscrie pruncii la scóla de statŭ, precum s'a întêmplatŭ şi în anulŭ trecutŭ în Ciachi-Gârbău, trebue sĕ mărturisimŭ, că ântêiu numai şi numai zelului neobositŭ şi iubitului protopopŭ tractualŭ Ioanŭ Haţeganŭ şi după aceea preoţilorŭ Ioanŭ Drăganŭ şi Demetriu Zdroba, ca directorĭ scolasticĭ, şi bravilorŭ învĕţătorĭ avemŭ de a-le mulţămi că aceste scóle înflorescŭ, pe când scólele de statŭ din Ciachi Gârbău şi Panticeu progreséză ca raculŭ, la cea dântêiu desfiinţându-se postulŭ de unŭ învĕţătorŭ, ĕră cea din Panticeu este în agonia morţii. Décă ar fi toţĭ preoţii la culmea misiunei lorŭ, câtŭ nu amŭ putea face!!

După ce s'a mai alesŭ prin aclamaţiune de fiscŭ tractualŭ Ioanŭ Petranŭ preotŭ în Fizeşiu şi de asesorŭ alŭ forului matrimonialŭ de I instanţă Ladislau Popŭ preotŭ în Poptelecŭ, carĭ se vorŭ propune Prea Ven. Ord. Metropolitanŭ spre întărire, mulţămindu-le de paciençă şi cu unŭ *„sĕ ne întâlnimŭ sănĕtoşĭ fraţilorŭ“* şedinţa se închide.

Étă ce póte face unŭ protopopŭ, care nu are altă înaintea ochilorŭ, decâtŭ înflorirea tractului preste care este pusŭ, cum e şi Ioanŭ Haţeganŭ, pe care ceremŭ dela bunulŭ Dumnedeu sĕ ni-lŭ ţină întru mulţĭ anĭ.

Aci nu potŭ sĕ lasŭ neamintitŭ pe preotulŭ localŭ pentru ospitalitatea cu care amŭ fostŭ primiţĭ la bogata'i mésă.

Incheiu şi eu cu: sĕ ne vedemŭ sănĕtoşĭ şi câtŭ de desŭ, fraţilorŭ! *Unŭ preotŭ românŭ.*

Cine suntŭ scutiţĭ de serviciulŭ glótelorŭ.

Ministrulŭ ungurescŭ de honvedĭ, br. Fejerváry, a emisŭ o circulară cătră tóte organele administrative din ţéră, prin care face cunoscutŭ, că dela serviciulŭ glótelorŭ suntŭ scutite următórele persóne:

Funcţionarii neapĕratŭ de lipsă ai diferitelorŭ ministere, fără consideraţiă, décă ei aparţinŭ clasei I. orĭ II de glotaşĭ; apoi medicii comunalĭ şi de cercŭ, carĭ aparţinŭ clasei a II de glotaşĭ, precum şi cei ce aparţinŭ clasei prime, décă afară de ei nu se află altŭ medicŭ în respectivele comune; directorii, profesorii şi studenţii de la universităţĭ, dela scólele superióre şi medie, precum şi dela scólele poporale, întru câtŭ aceştia suntŭ neapĕratŭ necesarĭ pentru continuarea neconturbată a învĕţămêntului; personalulŭ îngrijitorŭ şi susţiitorŭ alŭ societăţii »Crucea roşiă“; în comitate: fişpanii şi vicespanii, notarulŭ comitatensŭ, pretorii şi sub-pretorii; în legislaţiunile orăşenescĭ: primarulŭ oraşului, proto-notarulŭ, căpitanulŭ de poliţiă, consilieriulŭ afacerilorŭ economice şi raportorulŭ afacerilorŭ militare; în oraşele cu consiliu regulatŭ: primarulŭ şi căpitanulŭ de poliţiă; în comune: judele şi eventualŭ notarulŭ comunalŭ.

Afară de persónele până aci numĕrate, mai suntŭ scutiţĭ de serviciulŭ glótelorŭ: întregŭ personalulŭ poliţienescŭ, directorii institutelorŭ de nebunĭ, împreună cu medicii şi personalulŭ necesarŭ; medicii spitalelorŭ, împreună cu îngrijitorii şi inspectorii acestora, şi şefii farmaciilorŭ. Apoi: funcţionarii căilorŭ ferate, precum şi muncitorii dela aceste căi; toţĭ câţĭ suntŭ aplicaţĭ la oficiile de postă şi telegrafŭ, societăţile de navigare, funcţionarii băncei austro-maghiare; personalulŭ vigiliei silvanistice şi financiare de statŭ, profesorii şi ajutătorii profesorilorŭ dela clinicele universităţilorŭ; procurorii regescĭ, preşedinţii tribunalelorŭ, judii de cercŭ şi judii neapĕratŭ necesarĭ ai tribunalelorŭ; în fine personalulŭ supraveghiătorŭ alŭ aresturilorŭ şi alŭ institutelorŭ corecţionale.

Mulţămită publică. Domnule Redactorŭ! Cu mare bucuriă vinŭ a aduce, în numele cărturarilorŭ şi întregŭ poporului românŭ de aicĭ, mulţămită publică m. on. d-n Ioanŭ D. Neamţu, preotŭ românŭ în Nemigia română. Acestŭ domnŭ marinimosŭ a binevoitŭ a înmulţi şi îmbogăţi biblioteca poporală bisericéscă română de aicĭ cu următórele numeróse cărţĭ:

1. „Bucătăria naţională« de Hinţescu.
2. „Grundriss der Geographie von Europa“ I Theil Gratz.
3. „Studii asupra Instrucţiunei publice în unele din statele cele mai înaintate ale Europei» de C. Costaforu Bucurescĭ 1860.
4. „Procedura Cărţii Funduarie,« de Gregoriu Tamaşiu Miculescu, Braşovŭ 1872.
5. „Lâmico degli ammalati, Manuale per tutti quelli,“ Lipsia 1882.
6. „Amiculŭ poporului“ pe 1885.
7. »Modulŭ de Educaţiune séu crescerea vechilorŭ Egiptenĭ, Persienĭ, Grecĭ şi Romanĭ« de Moisi Bota, Sibiiu 1858.
8. »Manualŭ asupra Procedurei în cause mai mĕrunte procesualĭ civile« etc., de Iosifŭ Popŭ. Braşovŭ 1878.
9. „Történelmi könyvtár. 62 füzet, Aldor Imre. Budapest 1879.
10. „Ortografia cu litere latine pentru Românĭ“, Blaşiu 1841.
11. „Indreptariu practicŭ în tóte afacerile finanţiale“ de Georgiu Popŭ. Blaşiu 1879, în 2 broşurĭ.
12. „Starea (Precuvêntarea) bisericei în Bucovina« de br. Şaguna, Sibiiu 1861.
13. „Il nuovo Testamento“ de Giovani Diodati, Londra 1875.
14. »Le Nouveau Testament«. Brukseles 1874.
15. »Transilvania“, fóia Asociaţiunei pe 1876
16. „Istoria revelaţiunei divine a ambelorŭ aşedăminte« de Gavrilă Popŭ. Sibiiu, 1869. Tomulŭ II. trei broşurĭ.
17. »Analile Societăţei academice romane«. Tomulŭ I., III şi IV-a legate în una, anii 1867. 68 şi 69.
18. „Frantzia Gramatika“, de Zakány Iosef, Debreczén 1828.
19. »Walachische Sprachlere für Deutsche,“ von Andreas Clemens, Ofen, 1823.
20. „Metodica calculărei în capŭ, Viena 1860.
21. »Cinstitulŭ Paraclisŭ a S. Mucenicŭ Mina“ Sibiiu 1850.
22. „Viaţa după mórte“, de Ioanŭ P. Papiu. Clujiu 1870.
23. »Epistolariu«, de Sava B. Popoviciu. Sibiiu 1863
24. „Schematismus V. Cleri Szamos-ujvariensis gr. rit. cath.“, Szamos-ujvarini 1867.
25. »Tragedia lui Somsonŭ“, de Ioanŭ Baracŭ, Sibiiu 1864.
26. „Az ördög Bibliája«, irta K. Papp Miklos, Kolozsvar 1879.
27. „Kisképes naptár“, 1887-ik évre.
28. »Bibliai Történet«, irta Huszár Károly, Budapest 1879 II-ik kiadás.
29. »Manual de conversatione de linqua italiana«, de Luigi Ces. Dr. Pavissich, Veena 1853.
30. „Creştinismŭ gr. cat. deprinsŭ în legea sa“ de Dr. Augustinŭ Lauranŭ. Oradea-mare 1878.
31. »Oraţii ţinute la nunte ţĕrănescĭ«. Sibiiu 1867.
32. „Catechismulŭ antropologicŭ pentru scólele poporale“, de Pavelŭ Vasiciu. Timişóra 1870.
33. Szamtan és Algebra“, de Dr. Klamarik János, Budapest 1877.
34. „Catechese pentru pruncii scolarĭ din scólele elementare poporale“ de Titu Budu, Gherla 1877.
35. „Raportulŭ XIII. despre gimnasiulŭ superiorŭ gr. cat. din Năsĕudŭ,“ pe 1881/2.
36. „Il Nouvo Testamento“ de Giovianŭ Diodati Trieste 1868.
37. Epistolia D-lui nostru Iisusŭ Christosŭ,“ 1882.
38. „Publii Ovidii Nasonis Metamorphoseon Libri“ etc. de Iosef Iuvencio, Buda 1810.
39. „T. Livii Patavini Historiarum Libri.“ Francforti et Lipsae 1778.
40. C. Iulli Caesaris Commentarii de Bello Gallico civili accedunt libri de Bello Alesandrino Africano et Hispaniensi“, de Christof Cellari 1797.

Acesta e unŭ fórte frumosŭ numĕrŭ de cărţĭ donate de susŭ lăudatulŭ D. Neamţu.

Dea ceriulŭ ca sĕ aibă mulţĭ imitatorĭ în ajutorarea bibliotecei nóstre, carea se află încă numai în faşă. Rogŭ, cu acéstă ocasiune, pe domnii autorĭ românĭ de scrierĭ religióse-morale, istorice, naţionale, economice, fisice, higienice, poetice şi poporale etc., sĕ binevoiască a-şĭ întinde obolulŭ d-sale literarŭ din când în când bibliotecei amintite. Astfelŭ cetindŭ poporulŭ cărţĭ folositóre, se va îmbogăţi atâtŭ spiritualminte, câtŭ şi materialminte, prin urmare va progresa.

Apoi astădĭ poporulŭ românŭ este consciu de sine şi se deştéptă, căcĭ au trecutŭ timpurile vitrege, când persecutaţii autorĭ românĭ desperaţĭ esclamau:

> Intr'unŭ seculŭ de pierdare
> Cărţĭ Românii nu cetiau,
> Incâtŭ plinĭ de desperare,
> Autorii le ardeau.

Decĭ sĕ cetimŭ! Sĕ cetimŭ multŭ şi bine.

De lângă Calea lui Traianŭ, Betleanŭ (în comitatulŭ Solnocŭ-Dobéca) în 10 Decemvre 1887.

Simeonŭ Moldovanŭ,
învĕţătorŭ, ca bibliotecarŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUDAPESTA, 12 Decemvre. — **Starea sănĕtăţii deputatului Literaty s'a schimbatŭ spre mai rĕu. Este periculŭ.**

BERLINŬ, 12 Decemvre. — Cancelarulŭ Bismark s'a bolnăvitŭ, dér curêndŭ s'a făcutŭ mai bine. Se dice, că medicii i-au ordonatŭ linişte, şi sĕ se reţină câtŭ numai se va putea dela lucru.

PARISŬ, 12 Decemvre. — Fallières a refusatŭ mandatulŭ cu care l'a însărcinatŭ preşedintele republicei, deórece nu i-a succesŭ de a forma unŭ cabinetŭ concentrândŭ întrînsulŭ tóte nuanţele republicane.

PARIS, 12 Decemvre — Atentatorulŭ Aubertin declară înaintea parchetului, că va spune Marţĭ cine suntŭ complicii lui, décă până atuncĭ aceştĭ complicĭ ai sĕi vorŭ fi omorîtŭ pe toţĭ membrii fostului cabinetŭ Rouvier.

Tóte diarele condamnă cu indignare omorulŭ politicŭ ce l'a comisŭ pressa demagogă şi cerŭ modificarea legii de pressă.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

237. *Ciutuză*=vacă de rassa moldovenéscă, grósă în trupŭ şi mică la córne.

238. *Minunéuă*, mninunea=privighitóre. Aşa se numesce o păsĕruică mică şi de colóre sură, carea prin cântecul sĕu melodiosŭ, desmerdătorŭ şi plinŭ de dulcéţă, face ca lumea sĕ se înece în plânsŭ!

Ea — minunéua — se dice a fi făcută dintr'o fetişcană tînĕră şi frumósă, pe care a blăstĕmat'o mamă-sa în di de sĕrbătóre, — nevrêndŭ a-i urma sfaturile şi poveţele părintescĭ. — Era adică îndrăgostită într'unŭ ficiorŭ frumosŭ ca bradulŭ, verde şi robustŭ ca stânca 'n munte, cu a căruia sprâncene căprii şi ochĭ negri ca mura— în vreme de tómnă — s'ar fi mândritŭ în basme măreţii »Feţĭ-frumoşĭ!“

Cu tóte că feciorulŭ nu avea asĕmĕninţă pe tóte plaiurile ţĕrii, totuşĭ mama fetişcanei nu-lŭ putea vedé în ochĭ. Âmblat'a pe la vrăjitóre, făcutu-i-a împutărĭ, ocărîtul'a cum numai a sciutŭ mai rĕu, ca dóră-dóră va puté arunca între feciorŭ şi fată sĕmênţa urîtului; dér fărŭ nicĭ o ispravă. — Tinerii-sŭ tinerĭ şi pace!

Vĕdêndŭ decĭ scârla de babă, că nu póte isbuti nicĭ pe o cale, într'una din Duminecĭ, pe când popicica era în slujbă, se desbrăcă de vestminte şi astfelŭ lăsată în costumulŭ Evei, se trântĭ cu faţa la pămêntŭ şi începù a'şĭ blăstăma fata în feliu şi formă, rugându-se lui D-deu ca sĕ o facă o păsĕruică, carea în tótă viéţa sa sĕ cânte numai „de jale“.

D-deu, ca unŭ înduratŭ, a ascultatŭ blăstĕmulŭ băbniţii, şi astfelŭ biéta fetişcană din momentulŭ acela s'a prefăcutŭ într'o păsĕruică mică, pe care Românii opincarĭ — talpa ţĕrii — o numescŭ „minunéuă“, ér domnii cei cu minte mare, ornitologii, „privighetóre“,

> Carea cântă minunesce,
> Precum nu se pomenesce;
> Din prândiţŭ până la cină
> Cântă jalnicŭ pe opcină;
> Din cină până 'n prândiţŭ
> Cântă 'n codrulŭ vesteditŭ.

Mamă-sa nu o-a vĕdutŭ de atuncĭ mai mul'ŭ, căcĭ n'o cunoscea; iubitulŭ sĕu însĕ s'a întêlnitŭ odată cu dênsa într'unŭ desĕtŭ de tufişŭ — Cum o zărĭ, socotindŭ că-i ceva pasĕre, întinse puşca sĕ-i tragă una de cea grea; dér ea dise:

> —„Ho, ho, ho, nu mĕ 'mpuşca,
> Că nu-sŭ puiu de păsĕrea,
> Ci-sŭ o pruncă tinerea,
> Prefăcută 'n Minunea!“
> —„De eştĭ pruncă tinerea
> Prefăcută'n Minunea
> Atuncĭ eştĭ drăguţa mea!“
> —„Da; eu sunt drăguţa ta,
> Dér ceva te-aşŭ întreba:
> N'ai vĕdutŭ pe maică-mea?«
>
> —„Pe maică-ta o am vĕdutŭ
> Pită négră frământândŭ,
> Şi din ochĭ lacrimĭ vĕrsândŭ.

Audindŭ Minunéua aşa vorbe din rostulŭ feciorului, 'i dise:

> —„Du-te tu la maică-mea
> Şi îi spune ei aşa:
> Pită sĕ nu mai frămênte,
> După mine nu se cânte;
> Că eu până în prândiţŭ
> Cântŭ în codrulŭ vestedîtŭ,
> Din prândiţŭ până la cină
> Cântŭ de jale pe opcină!“ *)

Dicêndŭ acestea se repedĭ la feciorŭ, îi dĕdŭ o ţîră de clonţŭ, apoi se făcù nevĕdută, sburândŭ în grohotulŭ codrului.

Cine vré sĕ o vadă şi sĕ o audă cântândŭ, ducă-se la primăvéră în Dumbrava Năsĕudenilorŭ orĭ în altŭ locŭ păduroşŭ şi acolo de sigurŭ va audi unŭ frumosŭ concertŭ de privighitorĭ! Ér décă nu-i va place cânteculŭ, aştepte pană la cealaltă iarnă, când, fiindŭ bunŭ drumŭ de sanie — pe calea ferată — póte veni la mine în Hordou sĕ-mĭ spună în buză, că nu e adevĕratŭ aceea ce am scrisŭ aicĭ! **(Va urma).**

*) A se vedé „*Minuneaua*“, baladă popor. din jurulŭ Năsĕudului, publicată în »Gazeta Poporului« pro 1886.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 10 Decemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5% . . .	98 15
Rentă de hârtiă 5% . .	83.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	95 10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	— —
Bonurĭ rurale ungare . .	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	108.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	108.25
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone . .	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.80
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	122.25
Renta de hârtiă austriacă	79.10
Renta de arg. austr. . .	81 25
Renta de aurŭ austr. . .	110 70
Losurile din 1860 . . .	133.25
Acţiunile băncei austro-ungare	874.—
Act. băncei de creditŭ ung.	281.—
Act. băncei de creditŭ austr.	275.25
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.95
Napoleon-d'orĭ	9.99
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.90
Londra 10 Livres sterlinge	126.30

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 19 Noemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	$93^{1}/_{2}$	$94^{1}/_{2}$
Renta rom. amort. (5%) .	96—	97—
» convert. (6%) . .	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%) . .	105—	106—
» „ „ (5%) .	$91^{3}/_{4}$	$92^{1}/_{4}$
» » urban (7%) . .	103—	104—
» » » (6%) . .	96—	97—
» » » (5%) . .	$87^{1}/_{2}$	$88^{1}/_{2}$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	$14.^{1}/_{4}$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Decemvre st. n. 1887.

Bancnote romănescĭ	Cump.	8.54	Vênd.	8.57
Argint românesc	»	8.49	»	8.52
Napoleon-d'orĭ	»	9.96	»	9.99
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5.87	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6% .	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5% .	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	110.—	»	$111.^{1}/_{2}$
Dıscontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézā din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.